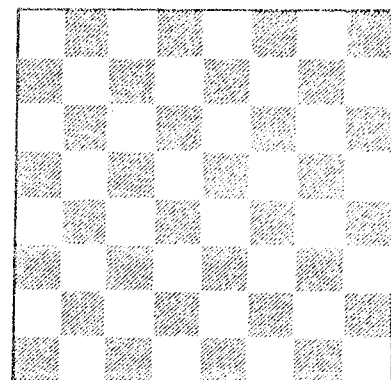
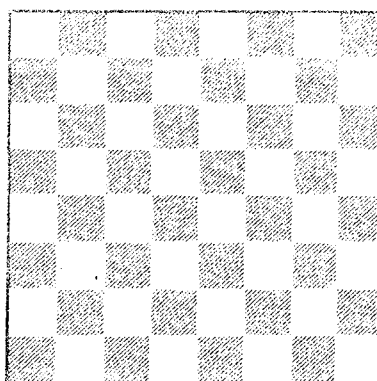
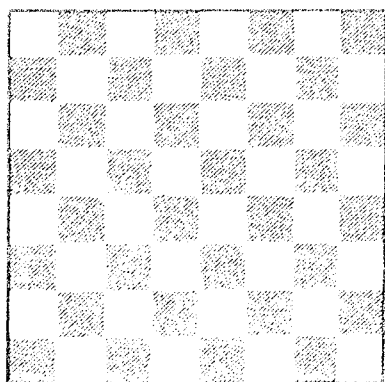

orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor schaakeindspelstudie

?

Colofon

officieel orgaan van de Alexander Ruebvereniging voor
Schaakeindspelstudie.

4 nummers per jaar

Redactie: Harold van der Heijden (dataverwerking)
en René Olthof (redacteur)

Redactie-adres: Achter het Schaapshoofd 7, 5211 MC
's-Hertogenbosch, tel. 073 - 133049

Juni 1989, nummer 2

REDACTIONEEL

Na Cor de Feijter is ons op dinsdag 23 mei 1989 opnieuw een markante persoonlijkheid op studiegebied ontvallen. Frederik Antonius Spinhoven, meer dan twintig jaar de redacteur van de eindspelrubriek in *Schakend Nederland*, overleed na een kortstondig ziekbed in zijn woonplaats Haarlem. Zijn opvolger Jan van Reek zal hem herdenken in het eerstvolgende nummer van *Schakend Nederland*, Klaas Steijn wijdde er een artikel aan in *Schaaknieuws* (nummer 136) waarin Spinhoven ook als bordschaker en auteur geëerd wordt.

Het is verheugend te constateren dat de toelevering van kopij om deze tweede aflevering van ons clubblad te vullen ruim voldoende is geweest. Naast de gebruikelijke zaken als verenigingsnieuws mocht ik bijdragen begroeten van Gijs van Breukelen, H.J. van Donk (nieuw adres: Loudonstraat 171, 3317 PD Dordrecht, tel. 078-180996) en ook onze eerste buitenlandse artikel. Wie anders dan John Roycroft zou het geschreven kunnen hebben.

In het eerste nummer ontbrak de eindspelstudie die Rob Bertholée componeerde ter gelegenheid van de oprichting van de (toen nog) NVVS. Een omissie die wij hierbij gaarne recht zetten. De oplossing van nevenstaande miniatuur luidt: 1.Dc8 (i) Dxb5 (ii) 2.Da8+ Da6 3.Dc6 (iii) Db5 (iv) 4.De4 (v) Dd7 5.Da8+ Kb5 6.Da4+ (i) dreigt 2.Da6 mat. (ii) 1...Kxb5 2.Dc4+ Ka5 3.Da4 mat. (iii) 3.Dd5+? b5 leidt niet tot het doel. (iv) 3...b5 4.b4 mat. (v) De sleutelzet die zwart in tempodwang brengt. Indien 4...Dc5+ 5.b4+.

Een lichtvoetige uitwerking van een overbekend thema. Harold van der Heijden gaf destijds in zijn rubriek in het *Brabants Dagblad* over de oprichting van de NVVS de volgende voorganger van A. Ojanen, 2e E.V. Schackvärlden 1943 (zie diagram 2): 1.Dc4+ Db4 2.Dc6+ Db5 3.Dxe4+ Db4 4.Dd3 g6 5.Dd7+

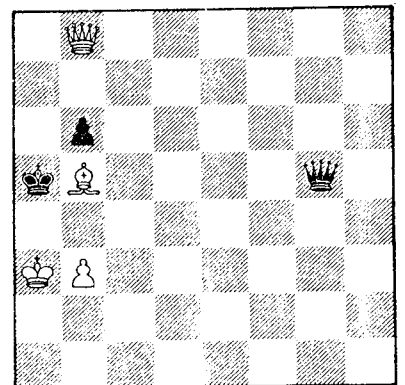

diagram 1

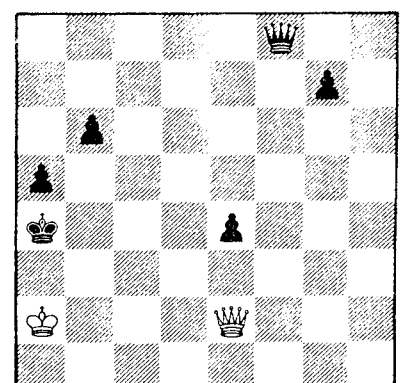

diagram 2

5...Db5 6.Dd4+ Db4 7.Dd3 g5 8.Dd7+ Db5 9.Dd4+ Db4 10.Dd3 g4 11.Dd7+ Db5 12.Dxg4+ Db4 13.Dd7+ Db5 14.Dd4+ Db4 15.Dd3 en wint.

Hoewel nog lang niet voldoende timmert onze club toch behoorlijk aan de weg. Direct na de oprichting was ik bij Hans Böhm te gast in diens radioprogramma *Man en Paard*. Enthousiast over dit initiatief besloot hij om meteen lid te worden. In diverse bladen, waaronder *Schaaknieuws* en *EG*, was het bericht over onze oprichting te vinden. Lovende woorden in de pers ook voor *The Ultra Modern Endgame Study*, de monografie van Jan van Reek. Teun Balemans schrijft in *Schaaknieuws* (nummer 135) zelfs dat hij het 'gelezen heeft als een roman'. Voorts 'De uitgave is zeer verzorgd. Na intensieve lezing (met bord) heb ik slechts drie fouten kunnen ontdekken. Op bladzijde 20 staat een studie van Rusinek waarin er impliciet van wordt uitgegaan dat een wit paard remise houdt tegen twee lopers. Op bladzijde 43 is de vijfde zet weggefallen en in diagram 41 ontbreekt een zwart paard op e3'. Waarvan akte.

Door gerichte benadering van studieliefhebbers heeft het ledental van de ARVES nu bijna de vijftig bereikt. Dat wil zeggen dat we hard op weg zijn de geplande verdubbeling voor het eerste jaar waar te maken. Ook werden er contacten in het buitenland gelegd. De grote componist en organisator in Polen, Jan Rusinek en Dr. Rainer Staudte, verantwoordelijk voor de studie-sectie in het Oostduitse maandblad *Schach*, reageerden meteen positief op ons voorstel tot uitwisseling. Daarnaast was er nog een reactie van Hanspeter Suwe. Deze Westduitse problemist heeft een ontzagwekkende verzameling van rochadeproblemen (orthodox en heterodox samen ver over de tien duizend!) en gaf rond 1980 een tiental nummers van een eigen tijdschrift uit onder de naam *0-0*. Toen hij in het najaar van 1979 een toernooi uitschreef ter gedachtenis aan zijn overleden vriend Joachim Reiners met als thema de rochade in orthodoxe studies was hij er niet van op de hoogte dat *Sjachmati v SSSR* in april van hetzelfde jaar exact hetzelfde toernooi had uitgeschreven (winnaar L. Katsnelson met een werkelijke fantastische studie, die onder andere in Krabbé's *Chess Curiosities*, blz. 14 te vinden is). Suwe ontving negentien inzendingen, waarvan er zes wegens incorrectheid geëlimineerd werden. Het juryrapport van arbiter Helmut Pruscha verscheen in nummer 9 van *0-0* (juni 1982). De studie van V.I. Kondratjev en A.G. Kopnin won de eerste prijs (zie diagram 3). Anatoli Zintsjoek behaalde een tweede plaats (zie diagram 4) met een rochade in uitzonderingsgeval waarin 2T tegen D+L remise maken. Pas nu, zeven jaar later werden de niet-bekroonde inzendingen in nummer 10 (april 1989) gepubliceerd. Ook daarvan een voorbeeld van de hand van Nils Bakke, die liefst vijf studies had ingezonden, waarvan vier met de Valladao task (rochade, en passant slaan en promotie in één). Zie diagram 5.

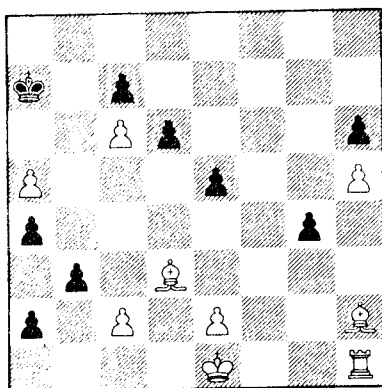

diagram 3

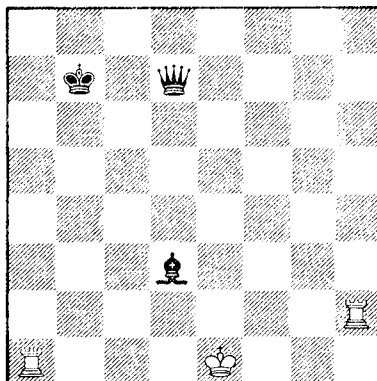

diagram 4

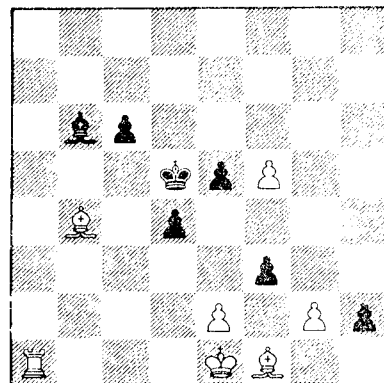

diagram 5

Diagram 3: 1.0-0 b2 2.Kh1 (i) b1D (ii) 3.Lg1+ Ka8 4.Tf8+ Db8 5.La6
Dxf8 6.Lb7+ Kb8 7.a6 Df2 8.Lxf2 a1D+ 9.Kg2 (iii) Dd4 10.Lxd4 exd4
11.Lc8 en wint.

(i) 2.Kg2? b1D 3.Lg1+ Ka8 4.Tf8+ Db8 5.La6 Dxf8 6.Lb7+ Kb8 7.a6 Df1+!
8.Kxf1 a1D+ 9.Kg2 Dxxg1+ 10.Kxxg1 a3-+.

(ii) 2...a1D? 3.Lg1+ Ka8 4.Tf8 mat.

(iii) 9.Kh2? g3+ 10.Kxg3 Dc3+ 11.Kg4 Dc4+ 12.Kh3 Dc3+ 13.Kg2 Da5
14.a7+ Dxa7 15.Lxa7+ Kxa7 16.Lc8 Kb6 17.Le6 Kxc6 18.La2 Kc5 19.Kf3
Kc4 20.Kg4 Kc3 21.Kf5 Kxc2 22.Kg6 Kb2 23.Kxh6 Kxa2=.

Diagram 4: 1.Tb2+ (i) Kc6 2.0-0-0 (ii) Df5 3.Txd3 Dxd3 4.Tc2+ Kb5
5.Tb2+ Kc4 6.Tc2+ Kb3 7.Tb2+ Kc3 8.Tb3+ Kxb3 pat

(i) 1.0-0-0? Dc7+ 2.K- Dxh2 +-+

(ii) 2.Tc1+? Kd5 3.Kd2 De7 4.Tb3 Dg5+ 5.Kd1 Dg4+ 6.Kd2 Df4+ 7.Kd1 Da4! 8.T1c3 Lc4!; 3.Td1 De7+ 4.Kd2 Kd4 5.Kc1 Dc5+ 6.Kd2 Dc3 mat;

3.Td2 De6+ 4.Kf2 De5+ 5.Ke1 De4+ 6.Kf2 Df4+ 7.Ke1 De3+ 8.Kd1 Dg1 mat.

Diagram 5: 1.gxf3 h1D 2.e4+ dxe3 3.0-0-0+ Ld4 4.Lc4+ Kxc4 5.Txh1 Kxb4 6.f6 en wint

De 'data-verwerker' van dit clubblad, Harold van der Heijden, maakte nevenstaande studie: Armenia-60-toernooi 1983, ook gepubliceerd in *Schakend Nederland* nr. 1915 (wit speelt en wint)

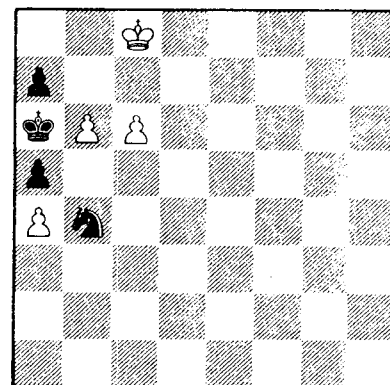

diagram 6

1.b7 (i) Pxc6 2.Kc7 Pb8 3.Kxb8 Kb6 4.Ka8 (ii)
Ka6 5.b8P+ (iii) Kb6 6.Pd7+ Kc6 7.Pe5+ Kc5
8.Pd3+ Kc4 9.Pb2+ Kb3 10.Kxa7 (iv) Kxb2
11.Ka6 Kb3 12.Kxa5 +-
13.Kc7

(i) 1.c7? Pd5! 2.b7 Pb6+ 3.Kb8 Pd7+ 4.Ka8 Pb6+ 5.Kd8 Pd7+ =

(ii) 4.Kc8? Ka6 5.b8P+ Kb6 6.Pd7+ Kc6 7.Kd8
Kd6 8.Ke8 Ke6! 9.Pb8 Kd6 10.Pa6 Kc6 =, 7.Pe5+
Kc5 8.Pd3+ Kc4 9.Pb2+ Kb3 10.Kb7 Kxb2 11.Ka6
Kb3 12.Kxa5 a6=

(iii) 5.b8D,T? pat; 5.b8L=

(iv) Kc8-b7-a6 is net zo snel als Ka8-a7-a6; alleen pakt wit in het laatste geval pion a7 mee!

Helaas bleek de studie later een voorganger te hebben: A.Selesniew (1933) : wit : Kf8, h4, h6 zwart : Kg6, g7, h7, h5. Oplossing : 1.hxg7 Kh6 2.Kg8!! Kg6 3.Kh8 Kh6 4.g8P+ enz.

NOTULEN LEDENVERGADERING ARVES

gehouden op 15 april 1989 te Utrecht in denksportcentrum "De Remise"

1. Opening

Voorzitter Van Reek heet de aanwezige leden welkom. Het overlijden van de heer De Feijter wordt gememoreerd. Zijn schaaknalatenschap (boeken, notities en andere paperassen) is overgedragen aan de vereniging en zal worden beheerd door de heer Van Donk.

2. Overzicht stand van zaken

De voorzitter geeft een uiteenzetting over de drie levensfasen van onze vereniging:

A. Oprichtingsfase

Gedurende deze fase ligt het accent vooral op zaken als ledenwerving, formatie van het bestuur, het opstellen van statuten en dergelijke. Dit heeft tot een aantal resultaten geleid. Zo zal binnen enkele maanden rechtspersoonlijkheid worden aangevraagd, waarna gestart kan worden met het onderhandelen over de vorming van een federatie met de Bond van Probleemvrienden.

B. Opbouwfase

Tijdens deze fase wordt een aantal zaken opgestart met de kans op succes maar ook falen. Aan de orde zijn het functioneren van het bestuur, maar ook het tijdschrift en de bibliotheek en het archief in opbouw. In dit kader kan worden vermeld dat ons tijdschrift op kwartaalbasis zal verschijnen, maar dat nu tevens de mogelijkheid bestaat voor een rubriek in *New in Chess*. Een ander belangrijk hoofdstuk in deze fase vormt het verwerven van subsidies en het bedrijven van PR-activiteiten. Vermeldenswaard is de onlangs gehouden bestuursvergadering van de Alexander Rueb Stichting welke werd bijgewoond door onze voorzitter en vice-voorzitter. Besloten werd een subsidie van f 2.000,- toe te kennen aan onze vereniging. Deze zal worden gebruikt ter voorfinanciering van het boek van Jan van Reek en dekt ongeveer de helft van de produktiekosten. Tevens werd het besluit genomen dat bij het bereiken van 50 als ledental nogmaals een verzoek om subsidie mag worden gedaan. Tenslotte dient vermeld te worden dat onze vice-voorzitter Van Gunst tot het bestuur van de Rueb Stichting is toegetreden.

C. Groeifase

In dit stadium wordt de volwassenheid bereikt: een evenwichtig ledental van enkele honderden, welke een aantal duidelijke produkten geleverd krijgt. Voor het bereiken van dit doel moeten nog gerichte PR-activiteiten onder aanvoering van voorzitter en vice-voorzitter worden ontwikkeld. Zo kan mogelijke inbreng bij TELETEKST worden bekeken en andere mogelijkheden, eventueel ook in overleg met de PR-functionaris van de KNSB. De toegezegde subsidie van f 1.000,- van de KNSB zal hiertoe worden aangewend.

3. Publicaties

Ieder lid heeft recht op een gratis exemplaar van het boek van Jan van Reek *The Ultra Modern Endgame Study* (en hoort zijn exemplaar inmiddels te hebben ontvangen). De kosten voor de oplage bedragen ongeveer f 4.300,-. Financiering gebeurt door middel van de subsidie van de Rueb Stichting en uit de contributiebijdragen, alsmede middels eigen geld van de auteur. Voor verkoop in de boekhandel tegen de adviesprijs van f. 22,50 zijn ongeveer 250 exemplaren beschikbaar. Het is de bedoeling om een aparte rekening voor het boekenfonds te vormen

onder beheer van de penningmeester en de voorzitter. Dit zal verder worden uitgewerkt.

Nieuwe plannen voor publicaties zijn:

- het boek over de Nederlandse componist Mann, dit najaar te verschijnen onder redactie van Van Reek en Van Donk.
- een manuscript over de geschiedenis van de eindspelstudie in de Lage Landen van de hand van Jan van Reek. Door bemiddeling van Jan Timman is hiervoor waarschijnlijk een sponsor gevonden. Op voorstel van de heer Mees zullen deze en andere toekomstige publicaties tegen kostprijs verkrijgbaar zijn voor de leden van de ARVES.

4. Statuten

De commissie bestaande uit de heren Van Gunst (voorzitter), Van Reek en Mees heeft een ontwerp gemaakt, dat aan alle leden is toegezonden en nu aan de aanwezige leden (19 in getal) wordt voorgelegd ter goedkeuring. Het ontwerp is met een terzake deskundige jurist doorgenomen. Deze heeft geadviseerd om voorlopig nog geen huishoudelijk reglement op te stellen. Enige discussie ontstond naar aanleiding van artikel 9.5. De vergadering besloot dit artikel te wijzigen in: "Leden van 70 jaar of ouder kunnen niet als bestuurslid worden gekozen of herkozen". Het voorstel van de heer Muzerle om een eenvoudige meerderheid te laten volstaan voor de goedkeuring van statutaire wijzigingen werd na enige discussie afgewezen. Bij het aan de orde komen van de naam van de vereniging nam de heer Mees het woord. Hij verontschuldigde de heer Rueb die niet aanwezig kon zijn wegens een verkoudheid. Namens deze laat Mees de vergadering weten, dat de familie Rueb hoopt dat de vereniging doorzet. De voorgestelde naam wordt hooglijk op prijs gesteld. Zolang de Stichting nog bestaat zal zij onze vereniging blijven steunen, wanneer de gelegenheid zich voordoet. De vergadering gaat accoord met de naam. Op voorstel van de heer Vandecasteele wordt voor het dagelijkse spraakgebruik de afkorting ARVES goedgekeurd.

De statuten worden met voorgenoemde gewijzigde bepaling met betrekking tot de leeftijd van bestuursleden goedgekeurd. De heer Van Gunst zal op basis van deze statuten en de lijst van bestuursleden verdere stappen nemen om de vereniging rechtspersoonlijkheid te doen verkrijgen.

5. Rondvraag

- Moet er op grote schaal aan mailing worden gedaan? (Mees)
Eventueel bijsluiten bij mailing van de KNSB aan de verenigingen.
- Betalingsmogelijkheid contributie in Bfrs? (Stoffelen).
In principe: ja. Penningmeester zal de technische kant bezien.
- Werving zou zich moeten richten op gewone belangstellenden volgens de heer Krug. Lezingen bij clubs dienen te worden georganiseerd, waar nodig beroep doen op ervaren sprekers zoals de heer Bouwmeester.
- Naamgeving van ons tijdschrift. Een aantal suggesties werd gedaan o.a. "DENKBEELD" en "IDEE EN VORM". Het bestuur zal dit nader bezien.

H.H. Grondijs, mei 1989,
Secretaris ARVES

De eerste ARVES-bijeenkomst

Op 15 april 1989 vond het halfjaarlijkse treffen van onze vereniging plaats in het denksportcentrum De Remise in Utrecht. Op het programma stond allereerst de algemene ledenvergadering. De notulen hiervan kunt U elders in dit blad terugvinden. Vervolgens trakteerde de heer Van Donk ons op een prima verhaal over een studie-achtig eindspel uit zijn eigen praktijk. Zoals ook bij toekomstige ARVES-voordrachten de bedoeling is heeft de auteur voor publicatie in ons clubblad een schriftelijke uitwerking van het gepresenteerde materiaal gemaakt. Deze treft U even verderop aan op bladzijde 8.

Tijdens de pauze werd een bestuursvergadering belegd terzake het toekomstige PR-beleid. Besloten werd de mogelijkheid open te stellen aan jeugdleden om tegen gehalveerde contributie lid te worden. Ook wordt het plan gelanceerd om naar analogie van de Probleemvrienden op zoek te gaan naar zogenaamde 'steunpilaren', die bij betaling van (minimaal) f 200,- alle publicaties in gebonden versie zullen ontvangen. Donateurschap à raison van f 50,- behoort reeds tot de mogelijkheden. Toekomstige boeken zullen via de KNSB naar de boekhandel worden gedistribueerd. Een apart fonds met eigen rekening zal worden gevormd voor de boeken. Voorzitter zal dit nader uitwerken. Voor PR wordt een aantal categorieën onderscheiden: schaakverenigingen, schaakjournalisten van dag- en weekbladen, regionale bondsbladen, *The Problemist*, softwarebureaus en andere computerfirma's. Bij het verspreiden van recensie-exemplaren zal selectief worden opgetreden. Verdere ideeën blijven zeer welkom.

Na de pauze volgt de componistenparade. Achtereenvolgens presenteerden de heren Van Tuinen, Van Breukelen, Enserink en Bertholée werk van eigen hand. Tevens gaf de heer Mees een toelichting op het studiethema van het vierde World Chess Composition Tournament. Dit evenement werd reeds aangekondigd in ons vorige clubblad op bladzijde 14. De heer Mees toonde een schetsmatige opzet van een constructie welke aan de thematische eis (penning en ontpenning) zou voldoen.

Tijdens de componistenparade liet Gijs van Breukelen de volgende studie van eigen hand zien, die als opgave diende bij het veertiende UN-weekendschaaktoernooi om het open kampioenschap van Utrecht 1987.

Hoe wint wit in de diagramstelling?

1.d7 (i) Ld5+ 2.Kd6 (ii) Le4 (iii) 3.a5 (iv) Kb7 (v) 4.b3 (vi) Ka6 (vii) 5.b4 Kb7 6.a6+! (viii) Kxa6 7.d8D Td5+ 8.Kc7 Txd8 9.b5+ (ix) Kxb5 10.Kxd8 Lxh7 11.b7 en wint. Juist de pion op b6, die steeds heeft ingestaan, blijkt de matchwinnaar!

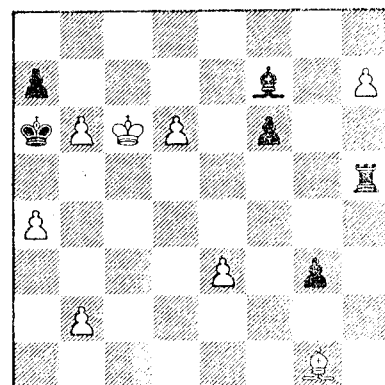

diagram 7

(i) 1.b7? (of 1.bxa7?) faalt op 1...Le5+ en 1.e4? op 1...Le8+

(ii) Niet 2.Kc7? Txb7 of 2.Kc5? Le6+

(iii) Een sluwe verdediging. 3.d8D? Td5+ 4.Ke(c)7 Txd8 5.Kxd8 Lxh7 leidt tot een remise-eindspel. Verder faalt 2.Kc7? weer op 2...Txb7 en 2.Ke6? op 2...Lf5+

(iv) Na 3.bxa7? Kxa7 krijgt de zwarte koning te veel ruimte en is de winst verkeken.

(v) Nadere bestudering van de stand leert dat zwart zijn toren en

loper niet mag spelen. Zo volgt op 3...Td5+? 4.Ke6! en een witte pion promoveert. Ook met 3...g2? 4.Lf2 schiet zwart niets op. Na 3...axb6? 4.axb6 mag zwart niet op b6 slaan wegens promotie met schaak, terwijl hij na 4...Kb7 5.b3! in zetdwang raakt. De tekstzet is dus zwarts beste kans.

(vi) De nevenoplossing 4.b4 wordt verderop bekeken. Er zit een leuk verhaal aan vast.

(vii) 4...a6? verliest direct vanwege 5.b4 met zetdwang!

(viii) Een kritieke stand. Wit lijkt te moeten kiezen uit twee pionzetten:

A) 6.b5? a6 7.bxa6+ Kxa6 8.d8D Td5+ 9.Ke(c)7 Txd8 10.Kxd8 Lxh7 11.Ke7 Le4 (niet 11...f5 wegens 12.Kf7) 12.Kxf6 Kxa5 13.Ke5 Lc6 14.e4 Ka6 15.Kf5 Kb7 De zwarte koning vangt nu de e-pion op en de loper kan zich op b7 offeren, waarna de g-pion zwart nog juist redt. Eén oplosser vond deze variant.

B) 6.bxa7? Kxa7 7.b5 Kb7 8.a6+ (8.b6 leidt tot Variant A) 8...Ka7 (Zetdwang) 9.d8D Td5+ 10.Ke(c)7 Txd8 11.Kxd8 Lxh7 12.e4 Kd8 13.Le3 (13.Lc5 komt op hetzelfde neer) 13...Lxe4 14.Lf4+ Ka8! 15.b6 (op 15.Kc7 volgt 15...Ld3) 15...Lb7! 16.axb7+ Kxb7 17.Le3 f5 (stond de pion al op g2, dan zou wit hier gewonnen staan!) 18.Kd7 f4 19.Lxf4 Kxb6 remise. Dit vonden vier oplosers.

(ix) Deze pointe had niemand ontdekt; één zet lang is b7 niet beschikbaar voor de zwarte monarch.

Nu 4.b4, het onbedoelde, maar even goede alternatief. Slecht is dan 4...Ka6? 5.b5 Kb7 6.a6+ en onmiddellijke winst. Aanvankelijk dacht ik dat zwart zelfs op twee manieren remise kon bereiken. Ten eerste met 4...a6 en wit is in zetdwang. Inderdaad heeft wit nu niet beter dan promotie op d8, maar door de sterke pion op b6 lijkt het eindspel met ongelijke lopers in alle varianten gewonnen. Men zie: 5.d8D Td5+ 6.Ke7 Txd8 7.Kxd8 Lxh7 8.Ke7 Le4 (want op 8...f5 volgt weer 9.Kf7) 9.Kxf6 Kc8 10.Ke5 Lb7 11.e4 Kd7 12.Lc5 g2 13.Kf5 Lc8 14.e5 Ke8+ 15.e6 Lb7 16.Kf6 Lc8 17.e7 Lb7 18.Ke6 enz. Een aardige poging is nog 8...Kc6 9.Kxf6 Kd6 10.Kg5 Le4 (Wat anders?) 11.Kf4 Lb7 12.Kxg3 Ke5 13.Kf2 Ke4 14.Ke2 Lc8 15.Lh2 Lb7 16.Lf4 Lc8 17.Kd2 Lb7 18.Kc3 Kd5 19.Kd3 Lc8 20.e4+ Ke6 21.Kd4 Lb7 22.e5 Lc8 23.Kc5 Lb7 24.b5 Kd7 25.bxa6 Lxa6 26.e6+ Kxe6 27.Kc6 en wint. Langzaam maar zeker drukt wit door.

De tweede remiseweg leek me 4...axb6 met als vervolg 5.axb6 Ka6 6.b5+ Kb7 en weer is wit in zetdwang. In deze variant verdient wits zesde zet echter een dik vraagteken, want met 6.d8D! wint wit net als in de vorige oplossing, alleen gaat het nu een zet sneller. In plaats van twee 'weerleggingen' is er dus geen een.

In de eigenlijke oplossing speelt Lg1 geen actieve rol. Eerst had ik de diagramstand zonder loper g1, pion e3 en pion g3, maar ik was beducht voor varianten waarin wit na promotie met dame en pion tegen toren en loper mogelijk niet gewonnen zou staan. Het toevoegen van een loper hief dit bezwaar op. Bovendien ontstonden er op de zesde zet twee aardige verleidingen. Vooral variant B zou voor slachtoffers zorgen, leek me. Het slachtoffer werd ik dus zelf!

Overigens zal alleen iemand die zelf wel eens een eindspelstudie gemaakt heeft, beseffen hoeveel geduld en accuratesse ervoor nodig zijn. En vaak klopt er dan nog iets niet!

Voorzover ik het nu kan zien is de volgende variant correct en niet nevenoplosbaar. Laat in het diagram loper g1 en pion g3 weg. De oplossing met 4.b3! blijft bestaan, maar op 4.b4? a6 5.d8D Td5+ 6.Ke7 Txd8 7.Kxd8 Lxh7 8.Ke7 Le4 9.Kxf6 Kc8 10.Ke5 Lb7 11.e4 Kd7 is een remisestelling ontstaan. Maar wie weet vinden slimme oplosers nog andere mogelijkheden. Ik ben benieuwd!

VOORDRACHT

De verhouding tussen eindspelstudie en eindspelstellingen uit de wedstrijdpraktijk

(Vrije bewerking van de lezing door Ir. H.J. van Donk op de bijeenkomst van onze vereniging op 15 april 1989)

Het is wel gewaagd om in het bijzijn van zoveel beroemde eindspelstudiecomponisten over dit onderwerp te spreken. Toen de heer Grondijs mij opbelde en mij overviel met de vraag of ik op deze dag over een door hem genoemd onderwerp wat zou willen vertellen, trok mij dat niet zo aan en omdat ik mij op dat moment intensief bezig hield met de analyse van een afgebroken stelling, die m.i. veel weg had van een eindspelstudie, stelde ik daarom dit onderwerp voor. Later leek mij die stelling toch niet zo geschikt en daarom besloot ik, om aan mijn belofte te kunnen voldoen, terug te grijpen naar iets wat ik heel vroeger had ervaren. Ik ben nu 68 jaar en naar wat de heer Van Gunst zojuist bij de behandeling van de statuten heeft gezegd, is de kans aanwezig dat ik nog bij de tijd ben, maar dat ben ik nu eigenlijk niet, want wat ik zal laten zien is van het jaar 1938. Ik ben benieuwd of U na afloop net als de heer Olthof in het eerste nummer van ons verenigingsblad zult opmerken: "echt iets van een partijspeler" of dat de componisten onder U aanleiding zien om een en ander tot een echte studie te maken.

Ik heb grote bewondering voor hetgeen studiecomponisten tot stand brengen, maar ik ben ervan overtuigd dat het toeval als het ware ook componeert. Een voorbeeld is de bekende Saavedra-stelling. Ikzelf heb enige malen in een partij een studie-achtige stelling gehad en eenmaal zelfs bij correspondentieschaak in de partij en bij de analyse niet minder dan vier studies van Réti. Dit leidde er later weer toe dat ik kon aantonen dat Rossolimo tegen Reshevsky remise had kunnen maken door de oplossing van een van die studies te volgen. Een en ander is indertijd uit de doeken gedaan in de *Losbladige Schaakberichten* en ook opgenomen in het boek *Das 1x1 des Endspiels* van Staudte en Milescu. In het laatste overigens zonder mijn naam te noemen, hetgeen volgens Donner terecht was.

Ik denk dan ook dat in partijen veel meer stellingen voorkomen, die de basis zouden kunnen zijn van een eindspelstudie, dan men wel beseft. Zo speelde ik in 1938, nadat ik nauwelijks schaken geleerd had, in de viertallencompetitie van de Haagse Schoolschaakbond een partij die ik tot ieders verwondering ondanks de lopers van ongelijke kleur won. In 1949 kwam ik de notatie ervan weer tegen en overviel mij de nieuwsgierigheid of het eindspel inderdaad wel gewonnen was. Bij de analyse bleek mij toen dat het vanaf nevenstaande stelling net gewonnen was en ik zal U laten zien wat ik ontdekte. Het is mijns inziens zo fraai als een eindspelstudie: wit speelt en wint!

Wit heeft wel een pion meer, maar de lopers van ongelijke kleur zijn een geduchte remisefactor. Uiteraard kan 1.Kxe4 niet wegens 1...d2, dus de h-pion kan niet zonder meer over h7. Voorbereiding met 1.Lf4 faalt op 1...d2 2.Kxd2 Kxb4 met zekere remise. Zwart dreigt die ook te bereiken met 1...Kc4, maar zijn voornaamste dreiging is 1...Kc2 en zwart wint zelfs. Wits enige mogelijkheid is

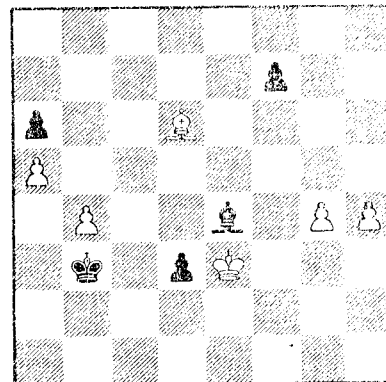

diagram 8

daarom 1. b4-b5 Dit is ook een zet die geheel in overeenstemming is met de eindspeltheorie; bij lopers van ongelijke kleur zijn er vrijwel alleen winstkansen als men op beide vleugels een vrijpion heeft. Laten we eerst eens zien wat er gebeurt als zwart het offer niet aanneemt. 1...Kc4 is zinloos geworden en na 1...Kc2 volgt nu 2.Lb4. Na 1...Ka4 winnen zowel 2.bxa6 als 2.b6. Het eenvoudigst is 2.bxa6 Kxa5 3.a7 Kb6 4.Lb4. Veel aardiger is wat kan volgen na 1...Kc3. Zwart dreigt dan 2...d2. Als wit dit pareert door 2.Lf4 d2 3.Ke2 wint zwart door 3...Lf3+, maar na gewoon 2.b6 d2 wint wit door dezelfde manoeuvre: 3.Lb4+ Kxb4 4.Kxd2, bijv. 4...Kxa5 5.Ke3 Lc6 6.h5 Kxb6 7.h6. Als in twee varianten eenzelfde pointe wordt uitgevoerd, spreekt men van een echo en als dit op velden van verschillende kleur gebeurt van een kameleon-echo. Dat is hier ook het geval, maar zij wordt niet door een partij uitgevoerd, maar resp. door zwart en wit. Een soort dubbele kameleon-echo dus: zowel de kleur van de velden als van de partijen is veranderd. Conclusie: zwart heeft niet anders dan het offer aannemen. 1. ... a6xb5 2. a5-a6 Proberen we nu eerst 2...b4. Wit wint dan door 3.a7 Kc3 4.Kxe4 d2 5.a8D d1D 6.Le5+ Kc2 7.Da2+ of 6...Kc4 7.Dc6+ Kb3 8.Dd5+ met dameruïl. Sterker is 2. ... Kb3-c3 Merkwaardig is nu dat de zetten 3.a7 en 3.h5 niet winnen! De twee zetten komen op verwisseling van zetten neer. Nemen we 3.a7. Dan volgt 3...d2 4.Lb4+ Kxb4 5.Kxd2 Kc4 6.h5 b4 7.h6 b3 8.a8D Lxa8 9.h7 b2 of 8.h7 b2 9.h8D b1D 10.Dc8+ Kb3 11.Db8+ Ka2 12.a8D+ Lxa8 13.Dxa8+ Kb2 14.Db7+ Ka1. Nu is dameruïl, ook na 15.Da6+ Da2+ 16.Dxa2+ Kxa2 remise. (Opmerking: Achteraf merk ik dat dit niet waar is: 17.Kc2 wint dan. Zwart moet daarom 15...Kb2 spelen, wat hem na (15.Da7+ Kb2) 16.Dxf7 op een pion achterstand komt te staan) Neemt wit met 15.Dxf7 pion f7 dan wint zwart pion g4 door 15...Db4+, tenzij wit door 16.Kc1 of 16.Kc2 mat dreigt. Dan is het na 16...Dc4+ 17.Dxc4 echter pat! Maar als 3.a7 en 3.h5 niet winnen, wat dan wel? 3. Ld6-c7! Ik ben nog steeds verbaasd deze zet indertijd voor het bord gevonden te hebben. De zet pareert 3...d2, wegens 4.La5+ b4 5.Lxb4+ Kxb4 6.Kxd2, welke variant ook ontstaat na 3...b4 4.La5 d2 5.Lxb4+ Kxb4 6.Kxd2. Deze laatste variant werd gespeeld in de partij en er volgde 6...Kb5 7.a7 Kb6 8.Ke3 Ld5 9.h5 Kxa7 10.h6 en wint. Verhindert zwart 4.La5 door 3...Kb4 dan blijkt na 4.a7 Kc5 de koning niet bij de a-pion te kunnen komen en de zwarte loper zou het dan dus alleen tegen de a- en h-pion op moeten nemen. Daarom is voor zwart het enige toch 3. ... b5-b4 te spelen en na 4. Lc7-a5 Kc3-c4 in plaats van de partijvoortzetting 4...d2. 5. a6-a7 Nu verliest 5...Kb5 na 6.h5 d2 (6...Kxa5 7.Kxe4 d2 8.a8D met schaak) 7.Kxd2 Kxa5 8.h6 b3 9.a8D+ Lxa8 10.h7 b2 11.h8D b1D 12.Dxa8+ Kb4 13.Db8+ en 14.Dxb1. Zwart zou kunnen proberen met 5...d2 tijd te winnen om na 6.Kxd2 b3 7.Ke3 b2 8.Kxe4 met schaak te promoveren, maar wit wint dan met 7.Lc3. 5. ... b4-b3 Deze pion is niet tegen te houden, maar na 6. Ke3xe4 b3-b2 7. a7-a8D b2-b1D staat pion d3 in de weg en promoveert zwart dus niet met schaak. Wit heeft daarom tijd om met 8. Da8-d5 mat te zetten. Zwart had ook kunnen spelen 6. d3-d2 want na 7.Lxd2 b2 8.a8D promoveert hij wel met schaak en na 7. a7-a8D d2-d1D is veld d5 gedekt. Echter, nu is het veld b3 geblokkeerd en is het dus na 8. Da8-c6 mat!

Dat was het. Ik hoop dat U genoten heeft van de mijns inziens fraaie mogelijkheden. Komen in een partij studie-achtige wendingen voor dan zijn die wel fraai, maar vrijwel nooit voldoet de stelling aan het criterium van economie. Dat is hier wel het geval, maar een bezwaar is dat de beide matstellingen aan het slot voorkomen bij een voorsprong van een loper en een pion. Misschien weten de heren componisten daar raad mee.

At the time of writing (June, 1989) the only human to have undertaken a serious confrontation with the famed Ken Thompson computer-generated data base of two bishops against knight - and won! - is the following article's author, who is no more than an average over-the-board player. His achievement demonstrates that if you are prepared to specialise you don't have to hold a Grandmaster title to be one of the world's best. With regard to other confrontees, one GM declined to face the computer, and a second is keeping quiet about it! So, if you don't happen to have a FIDE player title, don't worry, and don't be over-awed - just look for that small pond where you can be the big fish.

TWO BISHOPS AGAINST KNIGHT - ONCE MORE!

To remind readers, we're in a pawnless endgame with just five chessmen. In this case the maximum length of a solution has been shown to be 66 moves. Full length solutions published so far have had certain patterns in common, but these patterns far from exhaust this fascinating endgame. In the moves we give below there is an extraordinary mixture of the familiar and the unfamiliar, all in the same, single line. Why the solution should behave in this way is just one of many mysteries brought to light by the computer when it 'solved' the bishops and knight endgame.

This is the position:

1.Be7 Ke6 2.Kd8 Sd6 3.Ba8 Sf7+ 4.Ke8 Sd6+
5.Kf8 Sf5 The first task is successfully accomplished, but now comes the next, which is very different. It is to centralise his king as fast as possible, utilising the bishops, of course, but watching out for harassing tactics by the knight. 6.Bc5 Sd6 7.Kg7 Sf7 8.Bb6 One is tempted to call this a clever waiting move. Black has only two men, so is compelled at every turn to move one or the other. Here, if the knight moves (except to e5), White's king can, for instance, play to g6 without being liable to check. On the other hand, if Black's king moves it can only play to e7, away from the centre, as it is

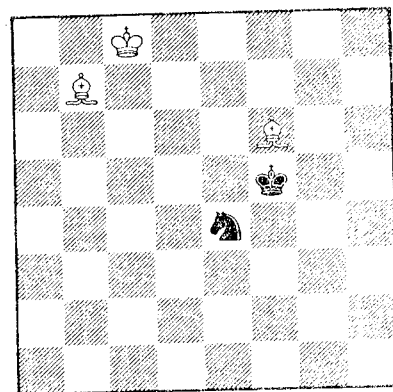

diagram 9

tied to the defence of the knight. However, neither the black moves nor the white provide confirmation of this appreciation! The moves in the line provided by the computer have a deceptive simplicity about them, because the knight behaves so tamely: in practice one finds the knight being a confounded nuisance. 8...Sg5 9.Bc7 Sh3 One reason why Black's moves are mysterious is that his best moves (which he is always playing) avoid the very difficult later phase when Black also has certain freedom of choice. Superficially the positions in the two phases look similar, but there is a strong distinguishing mark: the position of White's king, which will be centralised in the later of the two phases. With regard to difficulty of comprehension there is another point to bear in mind. On occasions (not noted here, to keep the content under control) there are equally good alternative moves for White and for Black, and some of them 'make more sense' than others. 10.Bf3 Kf5 11.Bb7 Sf4 12.Kf7 Sh5 The white king now has a path towards the centre, and takes it. Black has to allow this but finds compensation in himself occupying the vacated g7 area. 13.Ke7 Sf4 14.Kd6 Sh5 15.Kc5 Sf4 16.Kc4 The second task is achieved, by five consecutive moves of the white king. It is as if Black has been standing idly by! White now aims to drive Black towards the edge by

using his bishops - they can't stay where they are for ever - and this is achieved by placing them on adjacent parallel diagonals. 16...Se6 17.Bc8 Kf6 18.Bg3 Sg7

DIAGRAM 10

Occupation of this square by the knight with his king in attendance is the big indicator of the famous defensive position known to, and rightly named after, Kling and Horwitz (1851). 19.Kd5 Kq5 20.Ba6 Kf6 21.Be5+ Kf7 22.Be2 Se8 White has other duties for the bishop pair, which has outlived its usefulness on the parallel diagonals. Now they must be re-deployed against the squares f7-g6 and f6-g7. Black's 22...Se8 is at first sight a surprise, but 23.Bh5+ instead would

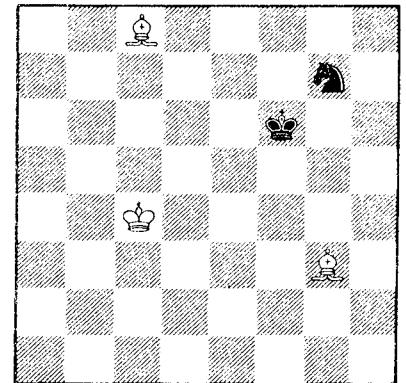

diagram 10

lead to the obvious Ke7, and White has marched down a blind alley - to make further progress he would be compelled to retrace his steps and try again. Such lines have to be seen by the observer, for the data base will not automatically indicate them. 23.Bc3 Sg7 24.Kc6 Clearly, White's task is to force Black to abandon the Kling & Horwitz defensive position. But any old 'forced exit' will not do. Premature eviction will allow Black to re-form in another corner area. However, something odd happens here, because Black appears to depart from the common-sense behaviour of maintaining his bSg7 set-up. White's actual regrouping sequence of moves gives Black additional latitude, and this latitude leads to what we may term a disguised transposition. 24...Kq6 25.Bd4 Sh5 This introduces what we meant in our last comment. Combined with Black's next there is a voluntary loosening of the fortress position. The normal moves would be oscillation by one or other, or both, of the black men. 26.Bd1 Sf4 27.Bc2+ Kf7 28.Kd7 Sh5

DIAGRAM 11

This completes the 'transposition'. The knight would have been forced to this square from g7 as well as from f4. If the knight is placed on g7 we have one of the 'exit' positions for which White must aim. As far as is known there are only four such positions. 29.Bb3+ Kq6 30.Ke7 Only in this way is Black finally squeezed out of his fortress. The disadvantage is that White's king is left off-centre for several moves, while the bishops have to prevent Black from taking up

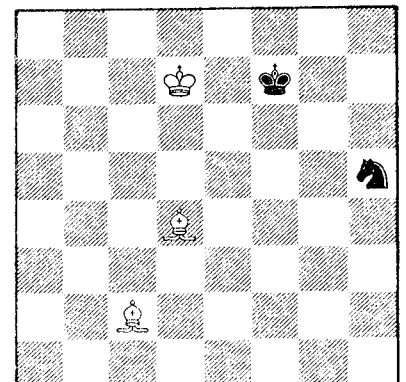

diagram 11

another defensive position, this time on g2. 30...Kf5 31.Bb6 The useful squares for the dark bishop in the next few moves are going to be b6 and c7. On these squares the bishop exerts influence but is not vulnerable. 31...Sg3 32.Bc2+ Kf4 33.Bc7+ Kf3 34.Bd1+ Kf2 35.Ke6 A sequence of checks based on the black king being tied to defending the knight has driven the black force into the g2 corner area, but without allowing the knight to occupy g2. We can count moves to see that that knight manoeuvre would take three moves - but just at this juncture the white king begins his second charge to the centre. 35...Se2 36.Bb6+ Ke1 The play is on a knife-edge. The black king is forced to the edge, just before the knight could check on f4. At least Black gains time by attacking the light bishop, but the latter dances lightly away, decoying Black yet further from a Kling and Horwitz corner defence. 37.Bc2 Kd2 38.Bf5 Kc3 The move 38...Sc3 loses to 39.Ba5. With 38...Kc3 Black threatens 39...sc1, with sd3-b2 to

follow. 39.Kd5 Kd2

DIAGRAM 12

The aforementioned threat fails, 39...Sc1
40.Ba5+. However, Black has a strategy. He is thwarted in his attempts to set up a Kling and Horwitz defence based either on b2 or g2, but he takes up a solid position with his king still not on the edge, defending the knight, and hovering at an equal 'distance' (4 consecutive moves, if he is allowed them) from both desirable corner set-ups. In this situation what should White's aim be? Let us see if we can deduce it from the next moves.

40.Bd8 Sg3 41.Bg6 Ke3 42.Ke5 Sf1 One cannot say that the white bishop on d8 is out of play when it can come into action on either

wing. 43.Bc7 Sd2 44.Bb6+ Ke2 45.Kd4 Sf3+ 46.Kc3 For a move or two Black seemed to have space to breathe again. But it was an illusion, for in this position the light bishop is going to check on h5, and when it does the black king will be forced to the edge in a position where, for the first time, the white king is very active. The previous six moves are very difficult to work out. 46...Sg5 47.Bh5+ Kf1 As so often happens with examples of optimal play Black goes before he is pushed. As we have observed before, Black has to move either his king or his knight, every time. 48.Kd3 The white king's off-centre square (c3) was very temporary. He takes over guard duty for the squares e2, e3 and e4. 48...Kq2 49.Bc7 Kf2 50.Bd8 Sf3 51.Ke4 In this phase the square e3 is strong for the white king when the knight has to oscillate between g1 and h3, just as f4 is if the knight were restricted to f1 and h2. Surprisingly, Black adopts a defence that looks bad, based on stalemate, but in fact it holds out just as long, so the computer, following its own rules, can choose it. In the next, and semi-final, phase the bishops yet again regroup. 51...Sg1 52.Bc7 Sh3 53.Bg4 Sg1 54.Bd6 Ke1 55.Ke3 Kf1 56.Bb8 Ke1 57.Be6 Kf1 58.Bd5 Ke1 59.Bc4 Se2 This stalemate possibility extends the solution to its maximum, which is very surprising. The solution depth is now 7 - in other words there are exactly 7 more moves of best play. It is 'just' a matter of precise mopping-up. 60.Be5 Sc1 61.Bb5 Se2 62.Bc7 Sg1 63.Ba5+ Kd1 64.Bf1 Kc1 65.Kf2 Kb2 66.Kxq1

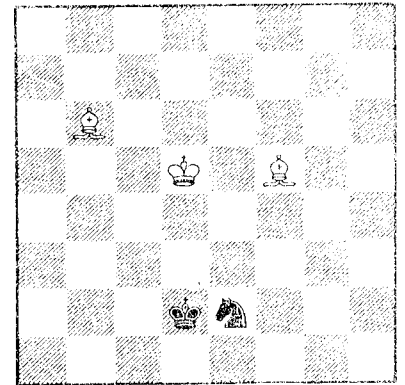

diagram 12

A.J. Roycroft,
London, May 22, 1989.

Noot van de redactie:

Wij zijn erg blij met deze eerste buitenlandse bijdrage aan ons blad van studieman pur sang John Roycroft. Het onderwerp, hoewel van buitengewoon theoretische aard, heeft niettemin grote praktische betekenis en dat niet alleen voor bordschakers. Puur theoretische eindspelen worden in de moderne toernooipraktijk steeds vaker uitgespeeld tot het bittere eind. Een willekeurig voorbeeld van het onderhavige eindspel is Ralf Lau-Jürgen Böhm, Dortmund 1985 waarin de witspeler de winst niet kon waarmaken. Ook studiecomponisten hebben er mee te maken. Zelfs in mijn eigen beperkte collectie werkstukken zat er een (zie EG 68.4561, GBR 0641.11) en om nog een ander voorbeeld te noemen. In zijn reeds gememorereerde boekbespreking van *The Ultra Modern Endgame Study* in *Schaaknieuws* wijst Teun Balemans erop dat er in de eerste prijs winnaar van Jan Rusinek (Problemista 1972) op bladzijde 20 impliciet van wordt uitgegaan dat een wit paard remise houdt tegen twee lopers. Niet dus!

Toen ik voor *Schakend Nederland* een artikel over Kaminer schreef, verblijdde Van Donk mij met de vertaling van een artikel van deze componist. Dit artikel is één à twee jaar voor zijn dood geschreven. Het wijkt weinig af van andere overzichtsartikelen. Snoeven over de Sovjet prestaties hoorde er in die tijd bij. We vinden dit ook bij Herbstman. Pas jaren na Stalins dood was het weer mogelijk vrijelijk en 'normaal' over studies te schrijven. Voor onze kleine kring van liefhebbers lijkt me dit artikel zeer interessant.

Jan van Reek

De studiecompositie in de jaren 1932-1935

(vertaling van een artikel van S.M. Kaminer in *Sjachmatnii Ezjegovnik* (Schaakjaarboek), 1e deel, 1932-1935, door Ir. H.J. Donk.

De ontwikkelingsweg van de studie is in 1932 goed vast komen te staan. De periode van 1932 tot 1935 is niet zo zeer gekarakteriseerd door het zoeken naar het nieuwe, als wel naar systematische bewerkingen van de vroeger bedachte ideeën en thema's. De leidmotieven bij het scheppen van de afzonderlijke composities aan het begin van het jaar 1932 waren:

1. Bewerking van het thema promotie van een pion tot een licht stuk.
2. Studies met levendig figurenspeel, noodzakelijk met mat bekroond.
3. Het tot uitdrukking brengen van een reeks probleemideeën in studievorm.
4. Veelzijdige bewerking van het inmetselingsthema.
5. Manoeuvres in de studie volgens duidelijke geometrische bewegingen van figuren.
6. Studies met het thema positionele remise.
7. Studies met steeds weerkerende herhaling van een en hetzelfde idee, van een manoeuvre of van samengestelde ideeën.

Het onderzoek van studies, samengesteld in 1932-1935, laat met name zien hoe de thema's en ideeën zich ontwikkelen, die de scheppende gedachten van componisten in hoofdzaak bezig houden.

DIAGRAM 13 : M.S. Liboerkin
1e prijs toernooi "Vetsjernei Moskwi", 1933
wit wint

1.Pe4+ Kd3 2.Pc5+ Kc3 3.Pb3 Le5 4.f4 Lg7 5.e8P! Lh8 6.f5 Le5 7.Lh2 Lxh2 8.b7 Le5 9.b8L! Lxb8 10.Pc7 Lxc7 11.e7 Le5 12.e8T!! en wint.

DIAGRAM 14 : V.A. Koroljkov
1e prijs toernooi "Pravda" en 1e prijs compositie-
kampioenschap van de USSR, 1929
wit wint

1.Td2+ Kc1 2.Td1+ Kxd1 3.La4+ b3 4.Lxb3+ Ke1 5.Lb4+ Pc3 6.Lxc3+ Kf1 7.Lc4 Lxc4 8.Dc5 Ld3 9.Db5! Lxb5 10.b8P Ld3 11.a8L! Le2 12.f8T! en wint.

Het thema promotie tot lichte stukken verrijkte een hele reeks studies, van welke wij voor alles wijzen op de prachtige studie van Liboerkin (no. 13) met drie pionnenpromoties tot T, L en P. Die studie is niet nieuw: dit idee komen we al vroeger tegen in een studie van V.A. Koroljkov (no. 14). M.S. Liboerkin bracht dit idee

echter vermetel tot uitdrukking in een lichtere en elegantere vorm bij interessant en onderhoudend spel, verrijkt met een tweevoudig offer in gave abstractie.

Grote interesse wekt een studie van V. Jakimtsjik (no. 15) met het thema wederzijdse promotie:

DIAGRAM 15 : V. Jakimtsjik
5e E.V. toernooi "Sjachmati v SSSR", 1933
remise

1.f7 Pb6+ 2.Kc5 hxg2 3.Kd6 g1L! 4.f8P!

In deze studie is het tot uitdrukking brengen van de paradoxale thema's in zo'n buitengewoon lichte en natuurlijke vorm bepaald nadrukkelijk bereikt (Later bleek deze studie niet oplosbaar na 2...Kc7 zoals V.A. Tsjechover aantoonde).

Verdiende aandacht kregen de studies no. 16 en 17 van A.A. Troitzky:

DIAGRAM 16 : A.A. Troitzky
"64", 1935
wit wint

1.b7 f3+ 2.Kh1 f2 3.Lb6+ Ke2 4.Lxf2 Kxf2 5.b8P! Pc2 6.Ta5 Pa3 7.Txa3 Lxg6 8.e8T! Lxe8 9.a7 Lg6 10.a8L! en wint.

DIAGRAM 17 : A.A. Troitzky
2e prijs toernooi Työvaën Shakki", 1935
wit wint

1.h7 c3 2.Pb3 Kxe4 3.d6 Kf3 4.d7 c2 5.h8L! Lxb8 6.d8T! en wint.

Een paar op zichzelf staande studies zijn no. 18 en 19. In de eerste van hen wordt op twee promoties van zwarte pionnen tot paarden door wit geantwoord met een tweevoudige promotie van zijn pionnen tot looper en in de tweede promoveert wit zijn pionnen tot looper of paard, afhankelijk van de promotie van de zwarte pionnen tot paard of looper.

DIAGRAM 18 : D.F. Petrov
5e E.V. toernooi "Sjachmaty v SSSR", 1935
wit wint

1.d7 f1P! 2.b8L! c1P! 3.d8L! Pe2 4.Ldc7 en wint.

DIAGRAM 19 : M.S. Liboerkin
"64", 1935
wit wint

1.Tc1+ f1P 2.Le3+ f2 3.Lc5 bxc5 4.b6 c4 5.Th8 c3 6.Ta8 c2 7.Ta6 bxa5 8.b7 a5 9.b8L! a4 10.La7 a3 11.Le3 a2 12.Ke6 f5 13.Kxe5 fxe4 14.Kxe4 a1D 15.Txa1 c1D 16.Lxc1 en mat in twee zetten.
1...f1L en tot de negende zet van wit is het spel analoog aan de voorgaande variant, en daarna: 9.b8P! a4 10.Pa6 a3 11.Pc5 a2 12.Pb3 a1D 13.Txa1 c1D 14.Pxc1 en mat op de volgende zet.

Van de eerste van die studies blijkt de gevolgde verwikkeling voor te komen in de incorrecte studie van H.Gininger (no. 20)

DIAGRAM 20 : H. Gininger
"Sjachmati v SSSR", 1933
wit wint

1.d8L! Pe2 2.Lxd7 Pf1 3.b8L! en wint (nevenoplossing 1.b8D).

Beide studies zijn zwaar van opbouw en behoeven verbetering, daar de eerste niet oplosbaar is (na 1...c1D) en de tweede een dual bevat (9.b8P is gelijkwaardig aan 9.b8L). Ik breng ze toch daar zij buitengewoon karakteristiek en richting bepalend zijn voor de ontwikkeling van de schaakstudie. Die richting is het zich ten doel stellen paradoxale records te vestigen. We willen opmerken dat bij het najagen van records de probleemcomponisten vergeten dat de mechanische overwinning van technische moeilijkheden zonder de organische overwinning ervan zeer onvoldoende is. Weinigen tonen mogelijkheden deze of andere ideeën in de noodzakelijke vorm tot uitdrukking te brengen die overeenstemt met het gehalte van studies, want alleen de combinatie van die twee belangrijke elementen (hun eenheid) geeft echte artistieke produkten.

Het mat, als resultaat van levendig figurespel verkregen, is één van de populaire thema's die in de laatste jaren zijn bewerkt. De toernooien wemelen letterlijk van studies met dit thema.

DIAGRAM 21 : V. Bron
1e prijs toernooi t.g.v. het XVIIe partijcongres.
wit wint

1.Pd2+ Kd3 2.Pe1+ Ke2 3.Lb5+ Kd1 4.d7 Lxd7 5.Lxd7 Le5+ 6.Kb1 Lc3
7.Pe4 Lxe1 8.Lg4 mat.

DIAGRAM 22 : H.M. Kasparjan
1e prijs toernooi "64", 1933
wit wint

1.Pf5 g6 2.Pe3 Td4 3.Lg2+ Kf2 4.Pf1 Th4+ 5.Ph2 Td4 6.Le1+ Ke2 7.Kg1
Td1 8.Lf1+ Kxe1 9.Pf3 mat.

Studie no. 21 van V. Bron, bekroond met een eerste prijs, laat een typische uitbeelding van deze groep studies zien. Spannend figurespel en in de tijd dat zwart actief vecht om materieel evenwicht te bereiken, wordt onverwacht mat gegeven op hetzelfde moment dat zwart de gelijke verhouding van krachten heeft verkregen.

DIAGRAM 23 : Z.M. Birnov
2/3e prijs toernooi "64", 1935
wit wint

1.Le4 f5 2.Lxf5 Ph4 3.Lf4+ Kc3 4.Lxg4 Lb6 5.Lg3 Pg2 6.Lf3 Pe3 7.Kb5
Ld4 8.Le1+ Kd3 9.Pb4 mat.

DIAGRAM 24 : M.S. Liboerkin
2/3e prijs toernooi "64", 1935
wit wint

1.Ta2 Lg1 2.Tg2 Kf3 3.Txg1 Kf2 4.Te1 e4 5.e6 e3 6.Pc5! (6.Pf4? of
6.Pd4? e2+! 7.Pxe2 Pf1 =) 6...e2+ 7.Kd2 Pf1+ 8.Kc1 Kxe1 9.Pd3 mat.

De studies 22-24, betrekking hebbend op die groep studies, vragen geen apart commentaar; in alle is het mat rein, goed gemaskeerd en onverwacht, zij zijn rijk aan inhoud en hebben interessant spel.

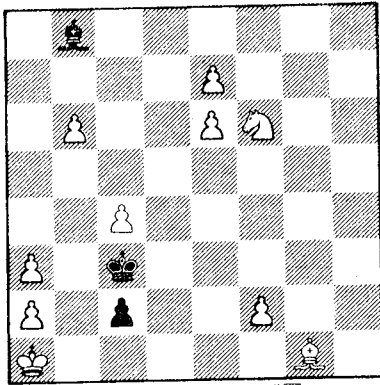

diagram 13

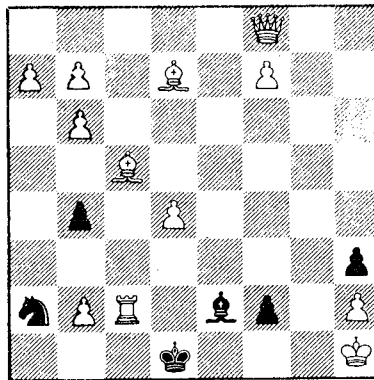

diagram 14

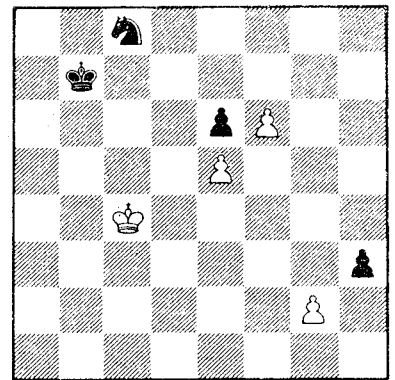

diagram 15

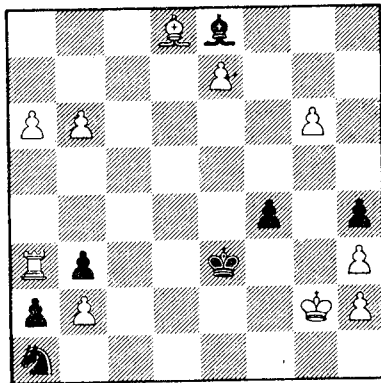

diagram 16

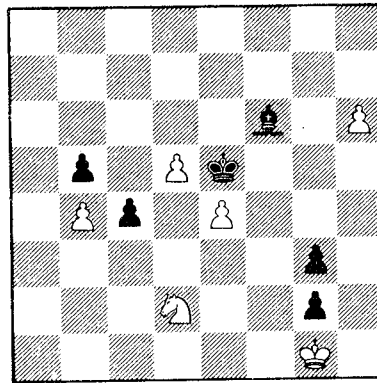

diagram 17

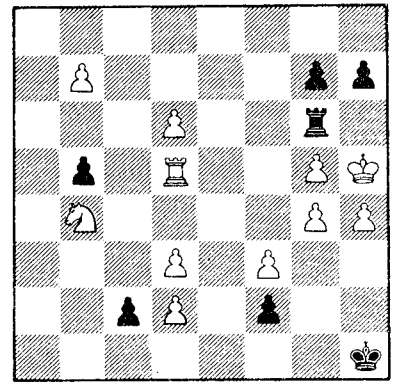

diagram 18

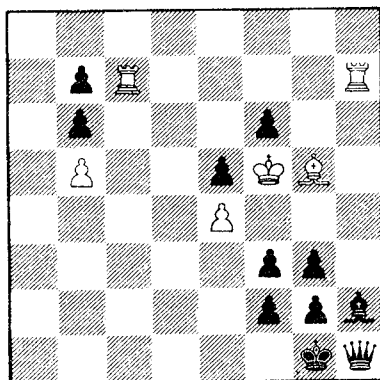

diagram 19

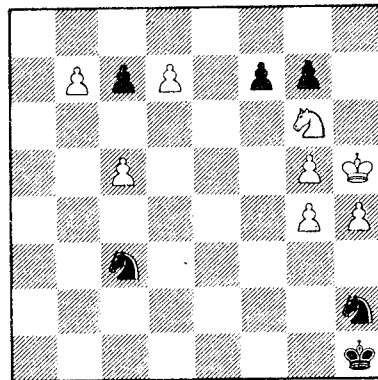

diagram 20

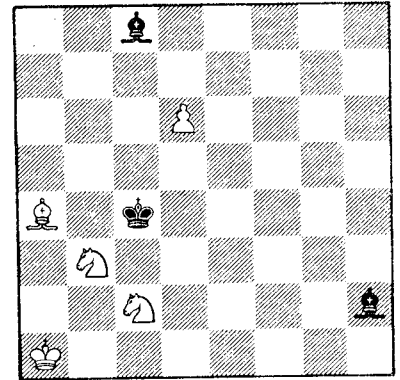

diagram 21

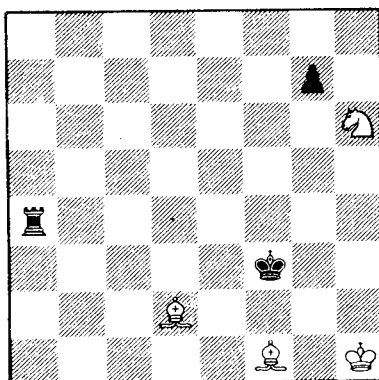

diagram 22

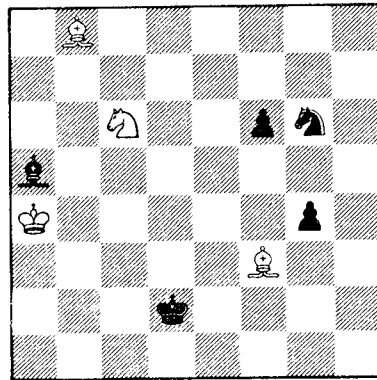

diagram 23

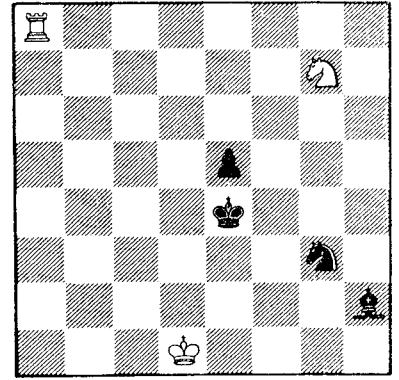

diagram 24